

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei arhidieceșane, Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiță.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiu, 26 Aprilie v.

S'ar păre că, totuși au dreptate foile magiare, care pretind cu neobosită stăruință a fi bine informate, când aduc în legătură creditul de șese-deci milioane cu intențiuni de pregătiri militare în Ardeal îndreptate în contra — Rusiei. Adevărat, între scirile ultime ale numărului nostru din urmă au aflat cetitorii și aceia că, guvernul ar avé de gând să prezenteze parlamentelor din Viena și Budapesta propoziția privitoare la acoperirea creditului de șese-deci milioane; și această ar fi motivată prin măsuri defensive, ce ar fi de lipsă a se lua în Ardeal și Dalmația. Trebuie să adaugem mai departe confirmarea, cel puțin a părții dintăiu din scirea tocmai pomenită, o confirmare ce ni-o împărtășește o telegramă din Pesta ddto 7 Maiu n., după care ministrul-president Tisza a anunțat în conferența partidului liberal propoziția pentru acoperirea creditului de șese-deci milioane. Nu negăm, de astă dată scirile sînt mai pozitive, chiar și încăt privesc concentrările în Ardeal, atât de mult dorite din partea presei magiare. Însă, apăsăm înainte de tôte asupra cuvântului „defensive măsuri”, și ne întrebăm: ore sîntem noi amenințați cumva din partea Rusiei?

Rusia se pregătește în contra Angliei, care cu ori-ce preț chiar și acela a unui război înfricoșat voiesce a vedé tractatul de San Stefano în întregul său subșternut congresului puterilor europene; Rusia se simte tare neliniștită de resculații Mahomedani din Rumelia, cari nu scad la număr și nu slăbesc din înverșunarea luptei; Rusia se află în conflict cu România, care și-a concentrat armata intactă, bine pregătită în Oltenia, și a avut, mică cum e, curajul a refușă până acum încheierea unei convențiuni cu

Rusia, precum o pretinde această: această Rusie avé-va ea ore pofta de ași mai înmulți numărul protivnicilor cu o putere atât de însemnată, precum este Austro-Ungaria cu fortărăța sa naturală în dosul armatelor rusesci — Ardealul, locuit de nēmuri supuse cu credință neclătită înălțatului lor Împărat?!

Mărturisim în partea noastră o desvērșită incapacitate de a înțelege, cum Rusia ar puté deveni, cel puțin după constelațiunile actuale, agresivă față de monarhia noastră, cu care Țarul precăt scim până acum, a ajuns la o înțelegere aprópe deplină asupra punctelor celor mai de căpetenie din tractatul de San Stefano, întru cât adecă aceste ating interesele imperiului habsburgic.

Dincontră, e lucru în deobște cunoscut că, Rusia a oferit de mai nainte și ofere mereu încă Austriei provinciile turcesci Bosnia și Erțegovina. Și nu este mai puțin știut că, există un partid la curtea împărețescă din Viena, însemnat prin influința ce o exercită asupra afacerilor publice, care stăruiesc cu mult zel, ca Austria să profite de privilegiul binevenit, așii agonisi pentru asigurarea în viitoriu a Dalmației și a puterii austriace pe mare provinciile sus numite turcesci.

De loc, după ce s'a fost simțit în cercurile magiare ore-care dovedí despre existența intențiunei de a ocupa Bosnia și Erțegovina, presa magiară bătuse alarmă cu multă patimă: „Nu vom să mai înmulți numărul Slavilor în țera noastră! Avem destui Sërbi și Croați renitenți, cu cari abia mai eșim la cale! Anecișunea Bosniei și Erțegovinei însemnă propagarea panslavismului, însemnă primejduirea existenței monarchiei...!” Cam astfel era și este și astăzi încă limbajul, ce l'pórtă diaristica magiară, când foile oficióse din Cislaitania dincontră și dau silință a recomanda în tôte chipurile ocupația Bosniei și a Erțegovinei ca un — *malum necessarium*...

Ocupația Bosniei și a Erțegovinei din partea trupelor noastre și astăzi se pare a sta mai pre sus de tótă îndoiala. Dar se cer bani, bani și iară bani pentru ori-ce acțiune militară. A motiva însă față de un parlament magiar cererea de bani prin trebuința de a ocupa cele două provincie slave, ar fi un lucru riscat. De aceea: Măsuri defensive în Dalmația..., dar totdeodată și în — Ardeal (precum pretind Magiarii), numai banii de lipsă să se voteze, apoi pot aștepta în defensivă trupele concentrate în Ardeal pe Muscal, care — *nu va veni*; precând în Dalmația... ușor va puté fi de lipsă, ca armele austriace să trecă preste granițe, iar numai pentru defensivne: scutirea refugiaților bosniaci, necurmatele tulburări în provinciile învecinate...

Revista politică.

De câte ori vorbesce deputatul sërbesc Polit în dieta Ungariei ne cuprinde, trebuie să o mărturisim, un simțiment dureros: de ce n'avem și noi Români un Polit în parlamentul din Budapesta?! La privilegiul desbaterii asupra budgetului ministeriului de culte și instrucție vestitul conducătoriu sërbesc iară a ținut una din cuvântările sale pline de argumente puternice, prin care se condamnă întreg sistemul actual de guvernare. Dr. Polit îndrăpță la marea însemnată a cesțiunilor de cultură în Ungaria. Aici cesțiunea culturii se ridică la o cesțiune mare politică. Pe tērâmul culturii s'ar puté spori patriotismul tuturor cetățenilor ai Ungariei. Ómenii de stat ai Ungariei însă purced dela idea falsă că unitatea ar trebui realizată nu numai pe tērâmul politic, ci și pe cel al culturii și în aspirațiunile lor ei ar voi să împedece dezvoltarea ori cărei culturi eterogene — o nisuință, ce este

opusă atât civilizației, cât și libertății, ba chiar și intereselor statului unguresc. Căci o urmare ca această, continuă Polit, în loc de a respândi patriotismul în periferie, l'nimicesce acolo deadreptul. O contopire a naționalităților din Ungaria e cu totul imposibilă și dela început nici n'a fost încercată de cătră regii Ungariei. Se aplică un sistem întreg în contra naționalităților pentru a suprima dezvoltarea culturii naționale... În chipul acesta caracterisă distinsul bărbat al Sërbilor politica regimului actual.

Regimul însă, ne temem fórte, nu se gândesce de ocamdată la împlinirea dreptelor pretensiuni ale naționalităților; el este frēmēntat de grigile transacției, a pactului dualistic, pe care acum cu ori ce preț voiesce a l'finalisa. Atât din Viena cât și din Budapesta ne vin sciri despre esplicările, ce le-au dat ministrii respectivi, la noi Tisza, cu privire la intențiunile guvernului. Aceste esplicări merg într-acolo că, amēndouē regimuri privesc pertractările asupra transacției ca fiind cele din urmă, și că atât ministeriul din Cis cât și cel din Trans, n'ar fi aplecat de loc la încercări nouē. Precum ne comunică o telegramă din Budapesta dto 7 Maiu, ministrul-president Tisza ar fi prezentat în conferența partidului liberal elaboratul învoielelor între amēndouē regimuri.

Din afară avem de astădată mai puțin de înregistrat. Astfel notăm, că prospectele congresului au devenit mai favorabile. Se dá cu socotela că, Germania va subșterne în locul Rusiei tractatul dela San Stefano în întregul seu congresului. Pe calea această Rusia ar fi ferită de un mare inconvenient.

Din România anunță „Pol. Cor. :” „Se signaliséză o transportare continuă de trupe de rezervă rusesci dela Galaț la Giurgiu. În orașul din urmă se vor disloca 10,000 de Ruși.”

FOIȚA.

Cerșitorea de pe Pont des Arts.

(Traducere din W. Hauff: *Novela*).

(Urmare).

XXIX.

Și de astădată Fróben n'ajunse la alt rezultat, decât că purtarea acelei copile, pre care o iubia cu atâta înfocare, i era cu totul neînțeleasă, și acest joc enigmatic cu durerea sa, cu dorința sa adencă, l'preocupa atât de mult, încât, multe i scăpa din vedere, cari altcum ar fi trebuit să-i atragă băgarea de samă. Iosefa venia cu ochii roși de plâns la masă; baronul era cu voie rea și scump la vorbă, și umorul său cel reu, care i se vedea pe frunte și în privirile sale, resufla adese prin câte o injurătură asupra bucatelor celor rele și asupra și mai relei economii. Nenorocita femeie suferia tóte în tăcere și răbdare; ca și când ar voi să caute ajutor și mângăiere, ea aruncă din când în când câte o privire fugitivă lui Fróben; ah, ea nu băgă

de samă, cum soțul ei pândia aceste priviri, cum fruntea lui se înroșă, când întâlnea privirile ei pe această cale.

Ochilor și auzului lui Fróben astfel de bucurie păreau a fi ceva de tóte zilele, se dedase cu ele; nu și dăduse măcar ostenela, a întreba pre Iosefa după cauza clocotirei soțului ei. El nu băgă în samă că, ea se făcuse mai rezervată față de el, când era și Faldner de față; el atribuia ocupațiunilor obicinuie ale prietenului său, când acesta l'silia în zilele următoare a l'însoți în mersurile sale la moșie sau a petrece zilele în pădure și pe câmp cu măsurări și cu socoteli. Intr-o diminiță însă când Faldner l'aștepta încălțat și împintenat, și când el pretextă o ușoră indispoziție, pentru a scăpa de aceste visite neplăcute la moșie, când el fără a se aștepta la ceva, dișe că, ar fi vreme să mai cetescă ceva Iosefei, atunci totuși i se deschiseră ceva ochii, căci baronul dișe supărat: „Nimic, absolut nimic să nu-mi mai cetescă! Căci de o vreme încóci tóte merg pe dos. Acesta mi-ar mai trebui, ca ea să-mi petrecă tótă înainte de amēđi cu cetitul și să-și încarce cree-

rii cu greuruși din romane, de cari ved că, de o vreme încóci i amefesc capul. Cetesce-ți Tu dacă ți place, prietene Fróben, și nu-mi lua în nume de reu, dacă pre soția mea o așed la alt lucru! Tu Iosefo, după gustare te vei duce în grădină! Astăzi trebuie să se scóță legumile din pământ; apoi vei avea bunătatea a te duce la parochul nostru! De mult ai să le întorci o viziță.” Dișend aceste și luă vėrgéua de pe masă și eși.

„Ce va să dișă această? Ce-i lipsește ađi? întrebă Fróben uimit pre tineră femeie, care abia și putea înăduși lacrimile.

„O, el e numai așa precum este de obicei,” răspuse ea, fără a se uita la dēnsul. „Prezența D-Tale l'a scos pe vr'o câtva timp din drumul lui obicinuit; precum veđi, acum este iarăși ca mai nainte.”

„Dar pentru Dđeu” replică el supărat, trimite pre vr'o servitoare în grădină!”

„Nu se póte”, dișe ea cu hotărire, „eu însuși trebuie să port de grije; el poruncesce.”

„Și visita la parochul — ?”

„Trebuie să o fac, ai auzit, că trebuie să o fac; dar să lăsăm aceste, lucrul e odată așa. Dar D-Ta”, urmă Josefa, „D-Ta, prietine, mi pari de vr'o câte-va zile cu totul schimbat, nu mai ești cu viēța și cu voie ca mai nainte. Dór nu-ți mai place aici? E dór bărbatul meu, sau póte chiar eu de vină la supărarea D-Tale?”

Fróben se simția în perplexitate; era pe aci să-i împărtășescă prietenei întâmplările sale din grădină; însă temerea de a se blama înaintea tinerei și înțeleptei femei, l'reținú. „Știi,” dișe el ferindu-se, că, am primit în zilele din urmă, scrisori din S. Și dacă sînt fără voie, vina este a lor.” Ea se uită cu îndoielă la dēnsul; un răspuns părea a i sta pe pragul buzelor; dar ca și când ea ar fi cetit din ochii tinerului lipsa de încredere și s'ar fi simțit vătămata prin această, buzele ei frumóse se mișcară convulsiv și înădușiră acel răspuns; în tăcere ea sună clopoțelul, porunci camarierii, a-i aduce pălăria și parasolul, și apoi, fără a l'invita să-i urmeze, se duse în grădină la lucru.

Dela sinodul arhidieceșan.

Sibiu în 23 Aprilie v. 1878.

Ședința II.

Ședința se deschide la 10 ore. Să cetesce și autentică protocolul ședinței premergătoare.

Urmază cetirea raportului comisiunii generale; obiectele studiate de ea se pun la ordinea zilei. Să prezentă din partea prezidiului mai multe întrate, cari se transpun diferitelor comisiuni speciale.

Se pune la ordine întregirea biuroului și a comisiunilor. De notari noi se alege Dr. D. P. Barcian, D. Comșa și B. Roșescu protop. De notar general se denumesc de prezidiu notarul general dela sesiunea trecută E. Brote.

În comisiunea finanțară se alege în locul celor absenți: cav de Pușcar, Străvoiu, Schiau, Patița; iar în comisiunea școlară Iosif Pușcariu și Dr. Barcian.

În comisiunea pentru propuneri se alege A. Trombitaș.

Se pun la ordine singuratecele obiecte din raportul comisiunii generale.

Raportorul Iosif, cu privire la alegerile suplimentare făcute în cerc. VIII preoțesc, și în cerc. XIII, XIV, XVIII, mirenesci, aflând actele de alegere în rânduială și lipsind ori ce protest, recomandă verificarea aleșilor: N. Cristea, I. Străvoiu, Dr. Barcian, Dr. I. de Preda, D. Comșa. Se primesc.

Raportorul Cosma, în privința propunerii lui Trombitaș pentru compunerea protocolului ședințelor sinodale, află că cele cerute de propunător sunt cuprinse chiar în § 20 și 15 din regulamentul intern, și propune a se privi această propunere superată prin dispozițiile regulamentului.

O altă propunere a arhiepiscopului tot în această materie, cere ca pe lângă protocol să se mai pörte și un diar. Se recomandă a se da comisiunii pentru propuneri (Se primesc).

Din privire la cererile de concediu ale deputaților, raportorul comisiunii generale, E. Brote, arată că în sinodul comisiunii s'a prezentat următoarea propunere a deputatului Iosif: considerând că interesele noastre de viață biserică și școlară sunt foarte scumpe și prețioase; considerând că oricine primește mandatul de deputat sinodal a trebuit să-și tragă sama cu sine însuși, să corespundă mai întâi înaltei sale chemări de ales, de apostol al bisericii, propune: pe viitor să se dea concediu deputaților numai din motive grave, spre scopul realizării acestui conclud să se alégă din sinod o anchetă care examinând mai întâi pe-

tițiunile incurse pentru concediu să vină la înaltul prezidiu, respective la sinod cu o propunere motivată de ajuns.

Acastă propunere comisiunea generală o recomandă sinodului în următoarea stilisare: deputaților sinodali să dă concediu numai din motive grave; spre acest scop sinodul alege o comisiune anume, care examinând mai întâi petițiunile de concediu ale deputaților, va așterne sinodului propunerile sale.

Dep. Păcurar este în contra acestei propuneri din motiv că, dacă s'ar denega concediul și deputatul totuși nu ar veni atunci ar trebui să-i detragem mandatul de deputat. În cazul acesta ar rămâne cercul nereprezentat și s'ar cauza mare rău. Macele și Făgărășan părătesc vederile lui Păcurar. Dep. Comșa și V. Roman sprijinesc propunerea comisiunii. Punându-se propunerile la vot se primesc propunerile comisiunii.

Ear ce privește comisiunea ad hoc, se hotărăse ca această comisiune să fie cea verificătoare.

Cererile de concediu ale dep. Al. Danciu, I. Pinciu, I. Gaetan se transpun acestei comisiuni.

Urmază la ordine raportul comisiunii generale asupra arătării conistorului despre numărul catechumenilor dela scările din Reghin, și despre cererea deputatului Șagău, pentru ficsarea unei lei de 200 fl. v. a. pentru catechetul dela acele scări.

Raportorul arată că sunt la scările din Reghin 14 catechumeni și precumpănind bine lucrul propune a nu se lua în considerare cererea lui Șagău.

Dep. Hanea recomandă ca, preotul, care va îngriji de catechizația tinerilor noștri dela scările din Reghin, să se remunereze din or' un fond arhidieceșan, sau cu ocaziunea împărțirii ajutorului de stat cu suma de 60 fl.

Dep. Făgărășan și Patița sprijinesc propunerea comisiunii, ér dep. N. Cristea, arată că, catechetul din Reghin, a fost până acum totdeauna considerat de conistoriu la împărțirea ajutorului de stat, și fără hotărîre o află de superfluu, fiind conistorul condus la împărțirea ajutorului de stat de principiul de a nu trece cu vederea preoții ce fac servii în favorul instrucțiunii tinerimei.

Dep. Baiulescu luând ansă de la acest obiect propune a se defige salarie anumite pentru toți catecheții, pentru ca învățământul religiunii să nu suferă, este însă combătut de dep. Z. Boiu, care arată că nu nesalarisarea catecheților ci alte cauze externe: spiritul timpului, puținul sprijin ce l' află catecheții noștri la direcțiunile

gimnasiale s. a. sînt adevărate cauza a stărei rele a învățământului religios la catechumenii noștri.

În urmă se primesc propunerea comisiunii cu adausul dep. I, cav. de Pușcariu, ca să se recomăde conistorului a considera pre catechetul din Reghin la împărțirea ajutorului de stat.

Urmază raportul comisiunii generale despre actul fundațional al A. Koloja din Abrud. Asupra punctului care ficsază cui să se dea stipendiile provădute în acest act se nasce o debateră mai lungă în care dep. Gall, pledază pentru o considerare și mai mare, decum se află în proiect, a tinerilor din Abrud, iar Patița pentru órecari restrîngerii în acest punct și lăsare de cale mai liberă spre concurs a celor din munții apuseni preste tot și apoi a celor din arhidieceșă.

Conform unei propuneri mijlocitoare a dep. I. Pușcariu se primesc în urmă dispozițiunea ca: ceteris paribus să se prefere la împărțirea stipendiilor din fundațiunea Kolojană tinerii din Abrud, apoi cei din munții apuseni, în urmă tinerii din arhidieceșă.

Cu aceste ședința se încheie la 2 ore d. a.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.”

Răspuns.

(Urmare).

3. Alegerea acesta o numesc corespondentele de pe galeria dietei „activitate pasivă a la cechi” din cercul cel vestit al Orăștiei.

Da, „a la cechi” și nu „a la Mercurea” sau „a la Sebeș” sau „a la Hațeg” etc. etc., pentru-că cechii având luptă națională cu nemții în privința cabinetului din Viena; ei nu au ales nemții pentru parlamentul din Viena. Cechii dară au lucrat în privința aceasta ca naționaliști raționali, onesti. Făcând corespondentele de pe galeria dietei asemănarea pasivității active a Orăștienilor cu pasivitatea cechilor în formă de glumă, a arătat că însuși nu pricepe acea, ce serie.

4. „Simulează, că e gubernamental, că acolo ocupă loc” așa scrie corespondentele de pe galeria dietei.

Care nu pricepe și nu scie referințele deputaților dietali între sine din punct de vedere al partidelor, acela nu pricepe nici aceea că ce vrea se dică corespondentele prin observarea sus citată.

Observarea sus adusă înainte nu are cauza și basa sa numai în aceea, cumcă corespondentele m'a vădut ocupând loc pe una dintre bancele gubernamentalistilor.

Pe bancele gubernamentalistilor șed mai mulți români, pentru esemplu: Parteniu Cosma, Petru Mihályi, Iosif Nistor și alții.

Așa dară, dacă corespondentele de pe galeria dietei judecă numai după cum a vădut de pe galeria dietei: atunci nu putea dice numai despre mine, cumcă eu simulez a fi gubernamental, ba nici despre mine, ci trebuie se judece și despre mine, cumcă sum gubernamental, ca toți ceilalți ce șed pe bancele gubernamentalistilor.

Prin urmare observarea corespondentei lui și are basa sa afară din sala dietei; ea vine dela unul, care scie și referințele deputaților între sine afară din sala dietei.

Adecă partida așa numită liberă, sau a lui Tisza nu stă din deputații toți, cari ocupă loc pe bancele gubernamentalistilor, ci numai din membrii aceia, cari sau înscriși în partida aceea, în clubul acela, ca membri obligați ai partidei. Deputații acestia ocupă loc cam lângă oaltă.

Eu nu me țin de partida gubernamentală sau așa numită liberă; pentru-că nu m'am înscriș la ea, nu m'am obligat la ea; dară nici de vr'o altă partidă; pentru-că nu vreau să me leg eu cu votul meu, cu părerea mea, cu convingerea mea necondiționat de altul, nu vreau se fiu eu mașină votisătoare, órbă, necondiționată.

Eu vreau să votez după părerea mea proprie, bona fide, după convingerea mea, și după conștiința sufletului meu, așa precum corespunde mai bine, mai drept și mai cuviincios interesului comun, în înțelesul seu universal, sau relativ. Eu nu vreau se votez numai cu privire la ministeriu, nu ex principio cu ministeriul sau pentru ministeriu, dară nici ex principio în contra ministeriului. A fi ex principio, sau pentru, sau în contra ministeriului, fără privire la obiect sau la-causă, e una și aceeași greșală, și însemnază a nu avea motive obiective, ci persoanele. Pe bancele gubernamentalistilor nu șed numai deputații de partida gubernamentală, ci și alții, cari nu se țin de nici o partidă. Astfel de deputați sînt vr'o 20, între cari me află și eu. Sînt unii, cari nu se țin de nici o partidă, însă sînt ei principio anti-gubernamentali, adecă opoziționali. Partide formale opoziționale sînt trei, și anume: a conservativistilor, apoi așa numita: independentă liberă, și cea extremă din anul 1848.

Pentru astfel de deputați, cari nu se țin de nici o partidă, în sala dietei nu sînt bance anumite, deschilinite; ci deputații acestia șed printre deputații ceilalți de partide, însă mai toți printre deputații gubernamentalisti, pentru-că acolo e loc mai mult gol, adecă scaune góle, și mai multe.

Simulațiunea afirmată de corespondentele de pe galeria dietei, cumcă eu ași fi gubernamental, pentru-că acolo ocup loc, nu are nici un înțeles rațional; pentru-că a fi gubernamental, nu atêrnă loc, dela care l' ocupă deputatul, ci dela votisarea cu guvernul.

5. O altă observare a corespondentului de pe galeria dietei e acea, cumcă activitatea mea ași desvolta-o eu în nesuința, de a mi se mai mări pensiunea.

Observarea sus adusă înainte, făcută

Venind într'un târziu și Fröben în grădină întrebă după Josefa, da i se spuse că s'ar fi dus în vizită la parochul locului. El și îndreptă cu grabă pași spre filigorie, și se puse cu inima palpitândă să ședă. Astăzi și propuse a nu adormi. „Vreau să văd,” și dișe el, „dacă această ființă, care nevădut me încungiură, va mai avea încă un al treilea semn pentru mine? Me voi pface că dorm, și — pe legea mea! — dacă se va arêta éráși, o voi prinde, să o văd, de ce natură.” El ceti până cătră améđi; apoi se întinse pe scaun și închise ochii. Mai de multe ori somnul părea a'l cotropi; dar așteptarea, nedumerirea, și voința sa firmă, care depărta somnul dela el, l' ținură deștept. Vr'o jumătate de óră va fi stăut el așa, când auzi mișcându-se ramurile filigoriei. El deschise puțin ochii și vădú, cum două mâni albe dădeau încet cracele la o parte abună samă pentru a avé privire liberă asupra celui ce dormia. Apoi se auzi pași lini, scărtaînd în nășip. În ascuns el se uita cătră intrarea filigoriei, și inima selă, când zări pre iubita sa copilă cu mantaua cea neagră și cu pălăria, cu

velul cel verde dat în lături, și cu masca cea neagră înaintea ochilor.

XXX.

Ea se apropia pe vérful degetelor. El vădú, cum fața ei se îmbujora mai tare, când ajunse lângă el. Timp lung ea se uita la cel ce dormia; oftă adênc și părea ași șterge lacrimile din ochi. Apoi veni lângă densus; se plecă preste el, resuflarea ei l' stringea ca un sol ceresc, care i vestia apropiarea fragedelor ei buze; ea se plecă și mai tare spre el, și buzele i se aședă pe ale lui așa de lin, cum se aședă zorile dimineței pe vérful unui deal.

Atunci el nu se mai putú stăpâni; cu o mișcare repede o prinse în brațe și cu un țipet de înspăimântare ea cădú în genunchi. Spăriat el sări oblu în picior; o credea leșinată ea însă numai de spaimă tremura și nu putea vorbi; el o ridică la sine pe scaun, încântat de plăcerea cerescă a revederii, i acoperi buzele cu sărutări ferbinte; o strinse la peptul său: „O, dar totuși, totuși te-am reafiat, ființă iubitoare! dișe el; „tu nu ești o nălucire, tu ai viață, eu te string în brațele mele ca odinióră și te iubesc ca odinióră

și sînt fericit, o, atât de fericit: căci și tu mă iubesci!” O roșetă adêncă i acoperea obraji, ea nu dicea nimic, încerca în zădar să se smulgă din brațele sale. „Nu, acum nu te mai las,” dișe el, și lacrimi isvoriau din ochii sei; „acum te țin prinsă în brațele mele, și lumea întregă nu mi te va mai răpi. Și vin ș'aruncă dela tine această mască pismuitóre! Întréga ta față voi să și o văd, ah, ea viia totdeauna în visurile mele!” Cu o din urmă sfortiare ea se încercă a oprí mâna lui dela masca ei, resuflarea i era iute, se lupta cu el; dar beat de plăcerea, de a se vedea dintr'odată atât de fericit, după o răbdare atât de îndelungată, tinerul rămase ușor învingător. Cu o mână el i ținé mâinile, tremurând i dădú cu cealaltă pălăria la o parte, i deslegă masca și — vădú înaintea sa pre soția prietenului său.

„Josefo!” strigă el, ca lovit de fulger și amețit cu desêversire, „Josefo!”

Palidă, încremenită, cu lacrimile secate ea ședea lângă el și dișe zimbund duos: „da, Josefo.”

„Așa dar D-Ta mai înșelat?” dișe el cu amărăciune, vădend tótă nădejdea, tótă fericirea din momentele trecute

nimicită. „O, m'ai fi putut cruța cu o astfel de comedie! Dar,” urmă el, ca și electricizat de o gândire, „pentru Dđeu, de unde ai inelul, de unde marama?”

Ea înroși de nou, începú éráși să verse lacrimi și i ascunse capul la peptul lui. „Nu,” strigă el, „trebuie să-mi dai răspuns; e inelul meu, marama — te conjur, spune cum au ajuns ele în mâinile D-Tale? De unde ai inelul?”

„Dela Tine!” șopti ea, ascundându-și și mai tare fața la peptul lui.

„O rază de lumină străbătú atunci în inima lui Fröben; însă această lumină vie încă nu o putea suporta; dar lin, el i ridică capul în sus, și se uita la ea cu ochi plini de uimire și de iubire. „Tu ești? Sau visez eu érá?” dișe el, după ce se uitase îndelungat la ea. „Nu dișe-și óre, că tu ești copilă mea iubită? O, Dđeule cum a putut să-mi fie ochii atât de împainjinați? Da, aceștia sînt obraji cei gingași, această este gura încântătoare, care nu m'a sărutat ađi pentru ántăia óră!”

O roșetă înfocată i acoperea fața ei. Ea se uita cu un ochiu beat de plăcere și încântare la densus. „Ce s'ar fi

de corespondentele de pe galeria dietei, e o dovadă despre priceperea mărginită a corespondentului, cu privire la însușirea pensiunii definitive a unui angajat pensionat de stat.

Eu trag peusinea mea dela stat, și nu dela guvern.

Guvernul nu mai are drept a mai micșora, sau a mai mări pensiunea mea, nici a mi-o retrage.

Între pensiune și între salariu este osebire mare, salariul atâră dela guvern.

Tocmai ea e cauza, de un angajat salarizat, nu pôte fi deputat; când un angajat pensionat, ca mine, pôte fi ablegat sau deputat la dietă; pentru că pensiunea mea nu mai atâră dela guvern.

Pensinnea unui angajat e basată în lege, adecă în serviciul public de o durată de timp, statorită în lege.

Serviciul meu public la stat, în durata de timp, statorită în lege, face capitalul meu, după care trag eu pensiunea mea, ca camătă.

Capitalul acesta al meu, și pensiunea mea, ca camătă după capitalul pomenit, e pentru mine tocmai așa de drept și de onest, ca ori-ce felu de capital privat onest, dat pe camătă onestă.

6. Mai face corespondentele de pe galeria dietei și observarea, cumcă eu șed singur într-o bancă pentru 12 inși. Asta a potut fi adevărată. Însă dacă corespondentele de pe galeria dietei, ar fi vrut, se facă observarea sa despre dieta totă, nu numai despre mine, ca cum numai pentru mine ar fi fost pe galeria, atunci se puté convinge, cumcă nu numai eu ședeam singur în banca mea, ci și alți deputați în alte bance, ba puté vedé bance chiar góle de tot.

7. Corespondentele de pe galeria dietei scrie între altele, cumcă eu nu cunosc pe nimene.

Cum a putut cunósce corespondentele de pe galeria, cumcă eu nu cunosc pe nimene, vędéndume pe locul meu, singur pe o bancă, și fiind în sala dietei, în ședință vro 200 de deputați?

E adevărat cumcă eu atunci, când a făcut corespondentele de pe galeria dietei observațiunea sa, sus citată, n'am cunoscut pe mulți deputați din dietă; ba și acum încă nu i cunosc pe toți, nici în persoană, nici pe nume.

Causa, cumcă eu n'am cunoscut nici acum pe toți deputații dietei, o puté sci și pricepe, chiar și corespondentele de pe galeria dietei, dacă ar fi vrut să o pricepă. Și dacă totuși nu a preceputo: atunci caute vina în sine însuși. Eu numai la finea lui Ianuarie am intrat în dietă. Așa dară, la început, în ședințele cele de întâiu după intrarea mea, nu a fost cu puțință, ca să cunosc deodată pe toți deputații dietei prezenți.

Nu mai pe rând, pôte un deputat cunósce pe ceilalți deputați prezenți.

Sânt deputați de 3 ani și nu cunosc nici acum pe toți deputații, ba unii nici

chiar atâta căți eu, deputat de 4—6 săptămâni în dietă. Pentrucă dintre 440 de deputați, mai tot dena, peste jumătate absentădă nu numai dela ședințele dietei, ci chiar și din Budapesta. Sânt unii deputați, cari cu lunile 4—6—8 luni absentădă din Budapesta.

Chiar dela ședința memorabilă 9/12 au absentat 40 deputați, fiind prezenți 403, însă și acestia numai sub decurgerea votisărei nominale. Abia este vre un deputat, care cunósce pe toți deputații.

Foile jurnalistice maghiare au anunit pe unii deputați, cari cu câte 6 luni, alții cu anii au absentat dela ședințe, și din Budapesta așa cât din timpul de 3 ani până acum n'au fost nici 3 luni prezenți în Pesta.

Așa dară când deputații aceia mulți, cari au absentat cu lunile 4—6—8 luni, dela ședințele dietale și din Budapesta, și cari numai la finea lui Ianuarie 1878, alții numai în Februarie, pentru ziua mare neprecalculabilă de votisarea memorabilă întemplată în 9/12 1878 calind. gr. s'au prezentat la ședința dietei, și cari deputați până atunci dóră nici într-o ședință nu au fost deodată, prezenți: mirare e, că astfel de deputați n'au cunoscut pe alți deputați, și alții pe dânșii? și anume: eu pe ei, și ei pe mine?

Óre din astfel de deputați, vre unul pentru esemplu: deputatul român Parteniu Cosma dela Beiuș, locuitor în Sibiiu n'a putut chiar însuși întreba de sub galeria dietei, despre mine că cine e popa valachic fără reverendă, fiindu eu necunoscut, și vędéndumă cu port popesc românesc oriental la barbă și la păr.

Aceea cumă unii deputați pot absentate câte 4—6—8 luni dela dieta, și din Budapesta, și anume dela ședințele dietale, fără nici o greutate, și fără rezponzabilitate, pe lângă căpătarea regulată a competențelor lor lunare și semestrale încă și are cauza sa proprie, de și nu pre basa simțului de onóre și de moralitate. Însă în privința acésta nu aflu ocaziunea acésta aptă do a scrie mai special, mai respicat.

8. Corespondentele de pe galeria dietei mai face și observațiunea aceea, cumcă eu nu vorbesc cu nimene.

Observațiunea acésta nu samănă a se fi făcut de pe galeria dietei, ci de sub galeria vędénd „corespondentele de pe galeria dietei“ cumcă eu cu densus, necunoscéndu'l nu vorbesc, nici în ședințe, nici afară din ședință. Dacă „Corespondentele de pe galeria dietei“ întru adevăr era pe galeria dietei și numai ea de pe galeria privea la deputați din sala dietei; atunci a trebuit să observe densus nu numai despre mine, ci despre partea cea mai mare a deputaților din dietă, cumcă șed în tăcere și în linisce pe locurile lor, nevorbind cu nimene, nici chiar cu vecinii lor. Asta e regula casei în ședințe, a nu vorbi deputații între sine — a nu conturba și a nelinisci pe alți deputați în ascultarea lor, — a nu da ansă și silă la președintele dietei, ca să scuture clopoțelul, și

să admoneđe pe vorbitorii din cutare sau cutare bancă, ca să nu vorbăscă.

I. Balomiri,
deputat dietal.

Din Senatul României.

(Urmare.)

Precum Europa nu este atinsă numai prin cutare séu cutare dispozițiune a tratatului de la San-Stefano, ci a fost atinsă mai ales de totalitatea lui, de spiritul care tinde a împune voința Rusiei în locul voinței Europei; asemenea și noi am fost aînși, nu atât de diferitele puncte ce ne privesc, ci de aceea că ni se dărimă pozițiunea câștigată.

O asemenea procedare este în contra dreptului gintelor, căci pozițiunea noastră câștigată o avem de la Areopagul European și prin urmare nu se pôte distruge. Ea nu este nu numai o pozițiune de fapt, ci o pozițiune de jure, bine recunoscută despre independință. Puterile încă nu sau pronunțat; acésta este un lucru despre al cărui rezultat nu ne putem îndoi.

Prin tratatul dar de la San-Stefano Rusia voesce a dărîma pozițiunea noastră, căci a tratat fără de noi și cum 'i-a plăcut. Se va dice pôte, că aceste atacuri sânt numai platonice, teoretice. Așa ar fi dacă nu am vedé că ele se pun în practică. Sau óre nu știm, nu vedem că se aplică de cătră Rusia art. 8 din tratatul de la San-Stefano?

Vé este cunoscut, d-nilor, că mai multe corpuri de armata rusescă au intrat în țără. Corpul al 2-lea a intrat pe la Giurgiu și campiază în pozițiuni strategice. Corpul generalului Zimmerman a intrat în Basarabia și Galați. După lămuririle ce am de la mai mulți reprezentanți din Moldova de sus, au trecut pe alături de Iași și au înaintat, cum dicens noi din Moldova, pe frânturi spre Roman. Dacă unele ca acestea nu se numesce ocupațiune apoi ce se numesce ocupațiune? Óre când va trece încă mai multă oștire...

Pontru ca să fie ocupațiune, am trebui óre s'acceptăm finitul celor doi sau trei ani de ocupațiune a Bulgariei. Numai atunci am trebui să ne dumerim, dacă acésta trecere este o ocupațiune? (Aplause). Apoi acésta ar fi a ne ascunde în dosul degetului, acésta ar fi însă și un act de forțe rei cetățeni, căci ocupațiune ori-ce om de bună credință și de bun simț o vede, o simte că trecerea acésta are și caracterul unei ocupațiuni; și iață pentru ce: Întéiu, pentru că Rușii nu intră în țără spre a se reînțorce în Rusia. Nu este ca la începutul resbe-

lului, când după ce trecea Prutul. de acum ei vin și ocupă pozițiuni strategice în care se aședă spre a le manținé. Se aședă pe Argeș și Néjlov și amenință Bucuresciul, de unde pot să înainteze în forțe scurt timp spre pozițiunile Ploescilor și ale Pitescilor. Astfel Rușii nu numai se pregătesc la noi în țără pentru un nou resbel cu altă putere de cât cu Turcia ci au încungiurat chiar capitala, de sigur spre garantarea libertăților noastre! Și acésta ocupațiune se face, aceste pozițiuni se ocup, fără să se spună guvernului nostru ce intențiune au.

Al doilea: Rușii pășesc chiar la acte de violință în contra noastră, căci vé este cunoscut, că mai alaltă-eri, un tren cu bagage militare, care trebuia să plece spre Crajova, a fost oprit de cătră comandantul rus al garei Têrgoviște, fiind că de și s'au încheiat tractatul de la San-Stefano, însă tot avem ruși comandanți pe la garele nórte. Trenul a fost ținut în loc; s'au născut o cértă mare între oficiarii nostri și cei ruși, căci rușii voiau să descarge vagónele. Au trebuit totă energia, totă presința de spirit oficiarilor nostri pentru ca aceste munițiuni să se pótă porni din Bucuresci, să pótă ajunge la destinațiunea lor. Acésta este un fapt cunoscut de totă lumea, ori cât s'ar încerca să dicsă cine-va că lucrurile nu s'a prea petrecut așa.

Dără permiteți-mi că voiu să ve spun că nu este vorba numai de ocupațiune, ci este vorba, că trecerea armatei ruse prin țără noastră este stipulată în tractatul de San-Stefano. Trecerea acésta este considerată de principele Gorciacoff, ca un drept al Rusiei în virtutea acelu tractat. Iată cum s'a exprimat principele Gorciacoff, cătră d. general Ghica, agintele noastre de la San-Petersburg: „este adevărat că guvernul vestru are de gând să protesteze și să se opună dreptului ce noi ne-am rezervat prin tractatul de la San-Stefano“?

Amenințarea care a făcut'o principele Gorciacoff agentului nostru la Petersburg este îndeplinită este intrată în realizarea lucrurilor. Sântem în acea ocupațiune, cu care principele Gorciacoff ne amenința prin intermediarul agentului nostru. Firesce că în diplomație se va dice, că d. general Ghica n'a prea înțeles bine pe principele Gorciacoff. Eu cred însă că d. Ghica, când a fost vorba de asemenea amenințări grave, n'a avut numai două urechi, ci dece urechi, și și'a pus totă atențiunea pentru ca să și întipărescă bine în minte, ceea ce principele Gorciacoff l'a însărcinat să transmită Guvernului nostru; în cât nu numai pentru cea-laltă lume, dar chiar pentru noi nici o desmintire nu pôte șterge faptul amenințării, care pe urmă a devenit un fapt îndeplinit prin intrarea trupelor rusesci în țără și ocupațiunea ei.

După ce noi am protestat în contra acestei treceri, după ce am dat de scire Rusiei, că nu putem primi pozițiunea ce ni s'a dat prin tractatul de la San-Stefano și mai cu sémă prin art. 8, vedeți că intrarea de noi trupe rusesci este un act de violență.

Dar acésta este un întreg sistem care predomnesce aci. Nu s'a petrecut lucrurile tot așa și în anul trecut? Permiteți-mi să ve împróspețez acele triste întemplări în memoria d-vóstră; guvernul nostru tratând cu Rusia despre încheierea unei convențiuni, privitoare la trecerea armatelor rusesci a stipulat că trupele rusesci vor trece prin țără, după ce acésta convențiune va deveni perfectă prin votarea Corpurilor legiuitoare. Mai mult încă, a cerut ca trupele rusesci intrând în țără, să nu facă nici un fel de proclamațiune, căci pentru anunțarea faptelor intrării trupelor rusesci se va face o proclamațiune de că-

ales de mine, fără tine, o nobile bărbat!“ duse ea, cu ochii plini de lacrimi. „Eu 'ți aduc binecuvântările bunei mele maice; Tu i-ai ușorat diclele ei din urmă, tu i-ai ușorat sarcina necasului, care apesa atât de greu pe peptul ei! Dar —^a urmă ea, acoperindu-și fața cu améndouă mâinile, „ce am ajuns eu? Soția altuia, soția prietenului têu!“

El vędú, cum o durere nesfârșită 'i agita peptul, cum printre fragedele ei degete isvoriau riuri de lacrimi. El simția, cât de tare 'l iubește, și nu-i trecea prin minte a-i face vr'o împutare, pentrucă ea putea să fie a altuia, decât a lui. „Așa este,“ duse el întristat, stringându-o și mai tare la peptul séu, ca și când i-ar fi fost témă că o va perde. „Așa este; să gândim, că așa a fost să fie, că așa a trebuit să se întemple, căci altcum pôte am fi fost prea fericiți. Însă în acest moment ești a mea. Aruncă tóte dela tine, tóte gândurile, tóte datorințele! Gândesceti că, vii de preste piața scólei de medicină, și că eu te aștept: o vino, îmbrățișeză-mé așa ca atunci, ah, numai încă o singură dată!“

Perdută în amintirile trecutului

ea stătea la peptul lui; privirile ei întunecate păreau a ascunde gândurile la actualitate; tot mai vie și mai vie, tot mai îmbucurătoare și mai îmbucurătoare părea a se ivi aducerea aminte; un zimbet dulce 'i juca pe gurită, se cobori pe obrazii ei în gropițe dragălașe. „Și tu nu m'ai cunoscut?“ întrebă el, căntând cu frăgețime la densa. „Ah,“ respunse ea, „mi întipărisem atunci adenc în inimă trăsăturile tale; dar într'adevăr, nici odată nu te-ași fi mai recunoscut; pôte și din causă că, te vędui deapaurarea numai nóptea învélit în mantauă, cu pălăria pe frunte, și cum puteam să mă gândesc —. Adevărat că, în sara d'ântăiu când dicesei lui Faldner: „la revedere,“ tonul glasului Têu 'mi părea atât de cunoscut, ca și când l'ași fi audít încă când-va, dar trebuia să rid eu însămi de mine pentru presupunerile mele nebunatică. Mai târziu adese 'mi venia să cred, că tu ești acela, pre care 'l credeam; dar totdeuna mă îndoiam de nou; însă când dumineca roștiși numai numele Pont des Arts, deodată resări un sóre particular de pe fața ta; tu păreai a viețui numai amintirilor, și la cele d'ântăiu cuvinte eram acum sigură,

că tu ești, Tu! Dar veđi bine, pre mine tu nu mă putuși recunósce — așa e, tare m'am îngălbinit!“

„Josefo,“ replică el, „unde mi-a fost mințile? Unde ochii, urechile mele, de nu te-am recunoscut? Îndată la întâia privire ce mi o aruncași sbură la spaimă plăcută în sufletul meu; tu semănai atât de complect cu acel chip, pre care prin o învêrtire ciudată a lucrurilor, 'l aflasem ca ție asemenea și pre care 'l iubiam; însă descoperirile ce priviau coborirea mamei tale me duseră în rătăcire; eu vedeam în tine numai pre fiica ce semăna frumósei dómne Laura, și adese, când ședeam lângă tine, gândul meu pribegia în depărtare după Tine!“

„O Ddeule!“ duse Josefa, „este adevărat, este cu puțință? Mai poți-mé Tu iubi?“

„Dacă mai pot? — Dar este-mi iertat? Dómne Ddeule, tu te numesci dómna de Faldner; dar spune-mi pentru numele lui Ddeu, cum s'au întemplat tóte aceste? Cum de nu m'ai mai așteptat măcar o singură dată?“

(Va urma.)

tră guvernul nostru; comandantul trupelor rusești, trebuia să facă numai un ordin de război armată sa. Ve aduceți aminte că Rusia a făcut cum a voit ea! Rusia a intrat în țară, înainte ca convențiunea să fi fost discutată și votată de Corpurile legiuitorie! Rusia a intrat în țară făcând o proclamațiune cătră o țară dependentă, o proclamațiune cătră Români, în care și guvernul și țera erau puse la o parte, o proclamațiune, astfel cum ea a făcut cătră Bulgari, mai în urmă când au trecut Dunărea.

Vă aduceți aminte, atunci că Guvernul a făcut totul ca să năbușească acel lucru. A luat proclamațiunile, le-au ascuns, le-au ars, dar tot au mai ramas. Eu păstrez una ca o reliquie pentru urmașii mei, ca să scie și ei ce au a ascepta de la Ruși. Dar această proclamațiune sciti că a făcut multă îngrijire guvernului, și guvernul a adresat observațiuni Rusiei prin generalul Ghica. Greu i-a fost generalului Ghica să se întâlnească cu omeii de Stat ruși, toți l' ocoleau, numa după multe alergături a întâlnit doi din diplomații cei mai de frunte, și iată ce răspuns i-a dat aceștia, răspuns transmis guvernului prin depeșa de la 13 (26) Aprilie. Vă aduceți aminte, că această depeșă ni s'a citat în ședința secretă; se dicea generalului Ghica: „că Rusia conțetă mult pe bunul nostru simț, adevă că nu vom protesta; căci altfel România va perde toate beneficiile concordate de Rusia.“ Iată dar că și atunci au fost amenințări, ca și acum.

Vedeți că am dreptul să spun, că este un întreg sistem și de intimidare și de atacuri asupra drepturilor noastre. (Va urma.)

Varietăți.

* (Alt. Sa imp. reg.) Archiducele Wilhelm a părăsit cu trenul de ieri sara Sibiu. La gară s'a prezentat precum la primire și la despărțire toate autoritățile militare și civile.

* (Postal). Din 10 Maiu a. c. începând va comunica posta între Pancencel și Valasut în următoarea ordine: Plecarea din Pancencel la 5 ore d. amiazi, sosirea în Valasut la 8 ore 15 min. sara; plecarea de la Valasut la 6 ore dimineața, sosirea în Pancencel la 9 ore 15 min. sara.

* (Denumire). Ministrul reg. un. de justiție a denumit pre locuitorul din Agnita Ioan Gärtner judecătoriu de pace pentru ținutul Agnitei. —

* (Recomandare). Ministrul r. ung. de culte și instrucțiune a recomandat compendiul „Elemente din constituțiunea patriei“ de Teodor Petrișor spre întrebuintare în școlile românesce din patrie.

* (O desaprobară). — Într'un birt chelnerii vorbeau între dâșii de tratatul din San Stefano.

Fie-care și dedea părerea sa, și, în urmă, unul din trâșșii, cu ochii jumătate închiși, pentru că beuse ceva mai mult, dișe:

— Eu nu aprob acest tratat.

— Pentru ce? întrebă toți.

— Pentru că în trâșșul se petrece în tocmai contrariul de ceia ce s'a întâmplat la nunta din Cana (Galilea); acolo, apa fu schimbată în vin, pe când aici vinul Sântul Stefan (Saint Estèphe) fu schimbat în apă

* (Pesta bovină) a erupt până acum în 10 curți din Șelimbăr. Până ieri dimineața au fost 20 de vite infectate; din aceste au murit 3 și s'au bolnăvit în decursul zilei 5. În 3 ciurdi de vite separate cu totul de comună și sub pașă militară de 4 zile nu s'au ivit nici un cas de infectare.

După o ordinațiune ministerială comuna se va contumața și se va opri ori ce comunicațiune prin trâșșna.

* (Generalul Grant). — Acesta e numele dat de americani de Nord celui mai mare din arborii pădurei petrificate semnalată de Alesandru de Humboldt în Nevada. Dimensiunile acestui colos al vegetațiunii anti-diluviane întrec cu mult pe ale arborilor Californiei, cari sunt cei mai mari din totă lumea. El are o înălțime de 100 metri și o circumferință de 10.

Arborii fosili sânt rari; nu se cunosc decât cei din muntele Gigantilor, din Boemia și din deșertul Sacharei la est de Cairo.

Arborii petrificați nu sémăna de loc cu arborii vii; aceia nu mai sânt decât nesece trunchiuri schimbate în rocă și cași se exploatează ca piatrile, în cariere. Acești petrificați se rădică la epoca creațiunii pământului. În cataclismele cari au precedat formațiunile actuale, păduri trebuie să fi fost confundate în locuri cari conțineu în soluțiune nășip. Acest nășip s'a infiltrat, în cursul secolilor, în celulele lemnului, unde se distinge representațiunea exactă a țesăturilor microscopice. (Pr.)

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Studii ermenentice.

VI.

Ajutorele esegetului.

(Urmare).

b) Istoria. Este tare ușor de înțeles, că acela, carele abstrage dela împregiurările istorice, în cari s'a scris cutare carte, vrând să o esplice, află preste tot sau profetii sau simbole și enigme, că încurcă descrierile și ideile cele mai natural dezvoltate. Causa este diferența dintre cetitoriu și scriitoriu, despre carea am vorbit la început. — Cine va ceti, spre es. pre Isaia sau pre ori care alt profet, și nu va voi să scie nimic de împregiurările sociali, de starea morală a poporului, și de aci de cauza, ce în un grad ore care a dat ainsă scrierei, apoi de ce presupune el cunoscut și la ce face ici coela alusiune, — acela nu va înțelega nici alusiunile profetului, nici învățăturile și sfaturile lui, ci toate i se vor areta în altă lumină, mai mult sau mai puțin palidă, amăsurat fantasier sale; în totă frasa neînțelă de dînsul va afla un simbol sau o alusiune la cutare sau cutare dogmă. — Cine va pretinde spre es. că întregă Psaltirea e de David, chiar în contra titularei mai multor Psalmi, sau cine se va ține strict de aceste titlaturile — acela, departe de a înțelega pre Psalmist, va afla profetii în cele mai naturale date istorice. Astfelu spre es. în Ps. 136, unde se vorbesce de calamitățile evreilor din esiliul babilonic; tot asemenea în Ps. 50 (51), 19—21, cari se refer la exil, Sion și reedificarea Ierusalimului, despre cari n'a putut fi vorba de cât după David și după ruina Ierusalimului. Dar cel ce privesce cu ochiu de critic ne-preocupat nu pôte de cât să se mire vădînd astfelu de interpretări.

Numai așa va puté cetitoriu să înțelgă pre scriitoriu, decă se va sci transpune în timpul scriitoriuului. Acesta o pôte face studiând bine istoria, starea socială a poporului în mijlocul căruia a viețuit scriitoriuul, moralul, ideile religioșe, datinele, aspirațiunile, tendințele și raportul poporului cătră poporale străine, apoi poziția ce a avut-o scriitoriuul în sinul poporului în carele a trăit și pentru care a lucrat și scris mai de aproape.

Aceste toate ne pun în poziție ca să cunoscem punctul de mănecare a scriitoriuului și intențiunea lui. — Nu însă la toate cărțile putem afla un punct istoric, de care să începem scrierea și, decă scrierea însăși, sau alte scrieri nu ne dau indigitați în această privință, este prudent să ne ferim de ipoteze, cari ne duc în retăcire.

Punctul de mănecare istoric l

profetii, îl aflăm de comun în cărțile istorice. Celelalte cărți din Test. v. sau ne dau inșele indigitați (nu după titula, ce pörtă, ca Eclesiastul și Înțelepciunea, ambele atribuite pe nedrept lui Solomon, ci după cuprins ca cățile istorice), sau nu ne dau nici un punct sigur, ca Iov, un număr ore care de Psalmi și Judecătorii. În Test. nou, afară de unele epistole, putem pași cu mai multă siguranță. Mai mult ca în Test. v., cărțile Test. nou, în specie însă Evangeliile cu contradicerile lor, reali sau numai la părere, și consonanțele lor, apoi mai multe epistole a lui Pavel, ep. lui Iacob și Apocalipsa se pot înțelega pe deplin numai dacă ne transpunem în timpul, împregiurările, și încât se pôte dispoziția psihică a scriitorilor respectivi.

În cât privesce căstigarea cunoscintelor istorice, pre lângă Isagogiile de *Bleek, Reuss, Keil, Guericke* apoi întroducerile în Comentăriile de *Meyer, Lange, Tholuk, Keil-Delitzsch*, de mare importanță sânt. *Ewald, Geschichte des Volkes Israel bis Christus*, -ediț. III. 1865—71. 7 tomuri, apoi *Haus-rath, Neutestamentliche Zeitgeschichte 1872—73*, cum și *Presenssé, Geschichte der 3 ersten Jahrhunderte der christl. Kirche, deutsche Ausg. v. Fabarius 1862* seq.

Cu istoria stă în legătură, ba se cuprinde chiar în cadrul istoriei

c) Gradul de cultură. Ca să putem înțelega pe un scriitoriu, nu este de ajuns să scim numai când, între ce împregiurări și pentru ce clasă de omeni a scris el, ci și gradul de cultură atât al scriitoriuului, cât și al contemporanilor lui. Acesta ne feresece de erorea de a judeca pe scriitoriu și a interpreta scrierea lui din punctul nostru de vedere, după starea noastră culturală. — Și intru cât în Biblie este și o parte curat omenescă, intru atât spre înțelegerea ei trebuie să avem cunoscinte despre gradul de cultură atât al scriitoriuului, cât și al cetitorilor pentru cari a scris el în prima linie. Acesta se referă nu numai la credințe, vederi, modul de cutare și scriere, ci și la arte, ceremonii și datine etc. (Archeologie). — Studiul comparativ al Bibliei, în legătură cu istoria ne pune în poziție ca să ne dobîndim aceste cunoscinte. Acesta, se înțelega, presupune o muncă grea și îndelungată. Ca manuale recomandabile, pre lângă opurile citate sub b) inșemăm: *Winer, Biblisches Realwörterbuch, Riehm, Handwörterbuch des biblischen Altertums 1875* seq. până acum 7 fascicule; *de Wette Lehrbuch der hebr. jud. Archaeologie, Bähr, Symbolik des mosaischen Cultus, Hullmann Staatsverfassung der Israeliten 1834.* și *Puşcariu Isagogiă* etc. 1878. în cât tracteză acest material.

VII.

Intențiunea.

Am diș în cele premerse (VI, b) că cu ajutoriuul istoriei sîntem în stare a afla intențiunea scriitoriuului. Dar am adaus că nu la toate cărțile putem afla un punct istoric, de care să începem scrierea. De aci dară nici intențiunea nu o putem afla la toate cărțile. Adevărat că aflarea intențiunei este cea mai înaltă problemă a esegetului, dar tot o dată cea mai grea. Ca să o pôte cineva afla, trebuie să pătrundă ore cum în sufletul scrierei. Și pre cât adevărata intențiune aflată revărsă o lumină binefăcătoare asupra înțelesului întregi scrieri, pre atât o intențiune octroată, pre carea n'a avut-o scriitoriuul, încurcă totul, îndepărtând în nemărginit pe cetitoriu de înțelesul, ce a voit scriitoriuul să dea scrierei sale.

Unele scrieri ne spun inșele intențiunea, ca Evang. de Ioan (20, 30

seq.), Luc. (1, 1—4), altele ne dau numai indigitați, pe cari să le combinăm cu istoria, ca Mat. Marcu Luca (Evang. și Fapt. apost.), Iacob ș. a., iar altele, ca cărțile istorice și poetice din Test. vechiu, și unele epistole din Test. nou nu se par a ne da nici o indigitați.

Se înțelega de sine că, lucrul cel mai ușor pentru eseget este când intențiunea unei scrieri este espresă de însuși scriitoriuul. În acest cas avem să primim simplu aceia ce ni se dă și să o luăm ca normativ. — Un studiu profund se recere la aflarea intențiunei în acele cărți, în cari intențiunea nu este espresă, ci numai indigitați. Acestă indigitați ni-o dă parte întregul, parte numai ici coela o frasă ore care, la părere fără mare valoare. —

Numai după ce sau din istorie, sau din însași cartea, am aflat cu siguranță spiritul timpului, în care sa scris, și de aci necesitatea sau cauza ce a trebuit să dea nascere cărței, — numai atunci putem vorbi de aflarea intențiunei. Acesta se vede mai apriat la Evangeliile¹⁾

Dacă însă indigitați sigure nu ni se dau, trebuie să ne ferim ca de foc de octroarea intențiunei. Ba, și în cazul când ni se pare a fi aflat intențiunea scriitoriuului, trebuie să fim cu mare rezervă și să nu stăm cu cerbicoșie pe lângă părerea noastră²⁾. Căci nu este nimic mai ușor de cât a căde în erori pe vastul teren al esegesei. Și apoi modestia șade cu atât mai bine, cu cât cel ce o are este un cap mai luminat. —

Dar, considerând că Biblia este cuvîntul lui Ddeu, că scriitorii ei au fost inspirați, și că din astă causă ei au scris numai învățături dogmatice și ddeesci — se va dice, pôte, că nu pôte fi vorba de intențiuni separate ale scriitorilor.

Pe lângă cele espuse în I—III (Nr. 10 și 11. Tel. rom.) avem de observat

a) Intențiunea specială a scriitoriuului coincide cu scopul ddeesc — credința, îndreptarea, mântuirea.

b) Dacă unele cărți ne spun espres intențiunea ce o au, suntem noi în drept să o respingem? Și ore, decă unele ni-o spun espres, să nu ne fie iertat a o căuta și afla la acele, cari numai ni-o indigitați?

c) Dacă togmai intențiunea aflată este în stare a reversa lumină asupra înțelesului, și a susține atacurile ce se fac asupra Bibliei din partea unei critice nesocotite — este ore consult să respingem lumina și scutul nostru?

S. Popescu.

¹⁾ Confer. *Luthardt, Chr. E. „Die Eigenthümlichkeit der 4 Evangelien“ 1874* și *„Die Stufen der evangelischen Verkündigung im Neuen Testamente,“ 1875.* —

²⁾ În ce privesce aflarea intențiunei SS. Părinți ne dau puține indigitați. Adevărata intențiune pôte însă să fie numai în consonanță cu spiritul SS. Părinți.

Sciri ultime.

(După „S. d. T.-B.“)

Viena, 8 Maiu n. Comisiunea de aplanare a primit, în debateră generală și specială, neschimbată propunerea guvernului, privitoare la datoria de 80 milioane.

Bursa de Viena

din 26 Aprilie (8 Maiu) 1878.

Argint	106 ¹¹ / ₁₆
Galbin	5 76 ¹¹ / ₁₆
Napoleon d'aur (poli)	9 79 ¹¹ / ₁₆
Valuta nouă imperială germană	60 40

Economic.

Sibiu, 7 Maiu n. Pro hectolitru: Grâu fl. 9.80—8.60; Grâu s'căureț, fl. 7—8.70; S'căură fl. 6.60—7.20; Orz fl. 6.; Ovės fl. 3.10—3.50; Cueuruz fl. 6.40—6.80; Mălaiu fl. 7.; Cartofi fl. 2.60—3.10; Sēmēnță de cănepă fl. 9—10; Mazere fl. 9.50; Linte fl. 13.—; Fasole fl. 8.50; Faină fl. 7.50; Slănină pro 50 chilo fl. 35; Unsore de porc fl. 30.—; S'eu brut fl. 17; Luminări de s'eu pro 50 chilo fl. 30.—; S'eu de luminări fl. 26.—; Săpun fl. 22.—; Fân pro 50 chilo fl. 95—115; Cănepă fl. 28—30; Lemne v'rtose de foc pro metru cubic fl. 3.20; Spirit pro grad 52¹¹/₁₆—75 cr.; pro chilo: carne de vită 34—40 cr.; Carne de vițel 36—40 cr.; Carne de porc 40—44 cr.; oue, 10 de 20 cr.